

АКАДЕМИК МИХАЙЛО С. ГРУШЕВСЬКИЙ ПРО ПОДІЇ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

Усі балачки, що Польща забезпечить розвиток української культури, скінчилися погромом українських установ. — Третина українських земель перебуває під страшним ярмом окупантів. — Культурний розвій на Західній Україні занепадає. — Наші брати під ярмом окупантів терплять за їхню солідарність з Радянською Україною. — Треба допомогти політв'язням Західної України матеріально, треба Західній Україні допомагати культурно, аж поки вона не з'єднається з Україною Радянською — каже академик М. С. Грушевський.

Дня 26. листопада в Києві відбулося вчорашнє засідання Історичної Секції Всеукраїнської Академії Наук, присвячене 20-річчю "Записок" Українського Наукового Товариства в Києві, на якому з кінцевою промовою виступив академик М. С. Грушевський. Нижче наводимо його промову, яка говорить сама за себе.

— Дорогі товариші, мабуть ви знаєте, що за тему мого кінцевого слова на сьогоднішньому засіданні мають бути страшні події, що сталися нещодавно на Західній Україні, бо-ж наше святкування збіглося якраз з ними.

Усі наші сьогоднішні згадки, власне обертаються навколо братерського співробітництва України Наддніпрянської й України Наддністрянської. 1873 року, заходами й силами обох частин України, у Львові заклали Товариство ім. Шевченка, як постійний резерв проти нападів російського царату на український рух. Цей план виправдав себе — львівське Товариство стало за ґрунт українського національного життя. Коли-ж надійшов час можливості перенести осередок наукової думки до старого історичного центру України — Києва, тут заклали Наукове Товариство силами, знов таки обох частин України, за матеріальною й моральною підтримкою галицьких друзів. Ото-ж ми мали-б спільно святкувати 20-річчя Київського Наукового Товариства та в перспективі — 55-річчя Львівського Товариства ім. Шевченка. Та наше свято забарвлено страшними подіями на Західній Україні, в другім історичнім центрі — Львові.

Дорогі товариші, ми мало знаємо про те, що сталося на

Західній Україні. Тамшня преса лише передруковує повідомлення з польських газет. Більше того, коли у Відні відбулося віче протесту віденських українців проти львівського погрому, ні одна віденська газета не згодилася надрукувати звіту про нього. Звідси ми бачимо, що проти українського життя на Західній Україні йде не сама Польща, вона має за собою інші буржуазні держави.

— Що-ж діялося там? Дозвольте вам прочитати уривок з одного листа, що його я дістав зі Львова.

...Бли 4-тисячниця юрба вдерлася до академічного дому. Такої руйни підчас війни я ніде не бачив. Кухню розбито, книжки розкирано й покладено сирим клясом, образи порізано... У час штурму військо з сусідньої кітальні сприсло в академічний двір... Далі почали громити української квартал...

Ось який вийшов фінал усіх балачок, що Польща забезпечить розвиток української культури, балачок про університет то-що. Усі балачки закінчилися розгромом студентського дому! Так званий академічний, або студентський дім колись збудували переважно на пожертви, зібрані на Наддніпрянській Україні. Наддністрянська Україна збрала 15,000 карб. Решту додало Львівське Товариство ім. Шевченка і 1904 року його збудували як спільний будинок обох частин України. Отож ми дізнаємось, що перший удар польських погромників прийшов саме на цей студентський осередок. Його вже громило 1914 р. російське царське військо, але тодішні втрати будинку ніщо перед тим, що тепер він зазнав від "цивіту польської інтелігенції".

Дорогі товариші, ось за яких страшних умов засуджено життя Західній Україні. Очевидно, що за таких же умов перебуває ціла третина українських земель під окупацією Польщі, Румунії, Чехо-Словаччини... Подиву гідна героїчна витривалість тих, хто, не зважаючи ні на що, дбає продовжувати справу української культури.

Усі наші привітання сьогодні летять до них, звідси — з Києва, з великого центру української культури Української Соціалістичної Республіки, з міста, де твориться нове культурне життя українського народу. Ми знаємо, що наші брати, які стогнуть тепер під страшним ярмом, страждають за солідарність з нами, за їхню почуття єдності; за те, що вони не зрікаються зв'язків з нашою визволеною робітничо-селянською Україною.

Культурний розвій на Західній Україні не може йти наперед, ото-ж ми маємо працювати тепер не тільки за себе, а й за них. Для культурного обслуговування Західної України потрібний цілісний зв'язок з нею, потрібні сприятливі його обставини.

Дорогі товариші, те останнє слово, що його я хотів сказати, й є про нашу спільну працю, про проблему допомоги Західній Україні — допомоги матеріальної, що на неї чекають тамтешні політв'язні, а також допомоги культурної.

Наше засідання має бути за заклик до спільного співробітництва в часи західно-українського лихоліття, до культурної підтримки її, аж поки підярємна Західній Україні не зєднається з Радянською Україною в одне ціле, неподільне тіло.

КУТОК РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКОЇ МОЛОДІ

ДЕСЯТЬ РОКІВ ЛЕНІНСЬКОГО КОМСОМОЛУ.

Був голодний, але героїчний 1918 рік — перший рік радянської влади. Радянська республіка завзято боролася з ворогами трудящих, що оточили її з усіх боків. Скрізь були фронті. З півночі готували похід на Ленінград англійці. В Сибіру та по-над Волгою хазяйнували чехо-словаки. Німці захопили Радянську Україну.

І ось цього 1918 року й народився Ленінський Комсомол. Уже зарва після лютневої революції організувалися молоді почала організуватися в спілки. Більшовики, Ленін — ось хто став проводирем робітничої молоді.

"Спілка соціалістичної робітничої молоді", "Спілка III Інтернаціоналу" — так називали більшість організацій робітничої молоді.

Не легко було молоді розпочинати роботу. Ні помешкань, ні грошей, ні досвідчених робітників. Проте, мова робітничого робила багато. Спілки готували широкі маси робітничої молоді, організували загони й посилають їх на фронті битися з ворогами трудящих і обороняти радянську республіку.

Отже, вже тоді було багато революційних спілок молоді, але вони були не об'єднані. А боротися треба було єдиними силами, треба було об'єднати всі досвідом, було потрібне єдине керівництво. Скрізь виділася думка про об'єднання всеросійського а'яду спілок молоді. Призначається й день, коли повинен розпочати свою роботу а'яд.

І ось 28. жовтня 1918 року в Москві відкрився перший всеросійський а'яд спілок молоді. 22,100 членів послали свої

представників до Москви. На а'яді ухвалили, що вождь робітничої й селянської молоді — Комуністична Partія і що завданням спілки молоді — боротися за комунізм і притягувати робітничо-селянську молоді до безпосереднього будівництва радянської держави. Більшість голосів ухвалили назвати спілку "Російська Комуністична Спілка Молоді".

Після смерті г. Леніна спілка взяла собі назву — Ленінська. А пізніше, на VII. Всесоюзному комсомольському а'яді, що відбувся 1926 року, ухвалили назвати спілку молоді — Ленінська Всесоюзна Комуністична Спілка Молоді.

Український Комсомол не мав змоги взяти участь у першому а'яді Комсомолу. Тоді на Україні будували й гетьман Скоропадський. Між прибраною робітничо-селянською Україною й Радянською Росією був фронт. Тільки одному представникові кайвських комсомольців пощастило перейти фронт і передати першому а'ядові Комсомолу, що робітничо-селянська мова України готова битися до останку за владу рад. А'яд надіслав своє братерське привітання загнанним у запліля українським спілкам молоді.

Так утворився Комсомол. Йому довелося довго боротися на численних фронтах за існування радянської влади, за пролетарську диктатуру. І Комсомол славно пройшов цей тяжкий шлях боротьби, загубивши в боях десятки тисяч найкращих своїх членів. На цьому шляху він заслужив найвищу бойову нагороду — орден Червоного прапора.

Закінчилася громадянська війна і перед Комсомолом нові завдання. Рушницю й кулемет комсомольці замінили на вар-

стат, плуг, книжку. І в радянському будівництві комсомольці скрізь — у перших лавах.

ДО ЛЕНІНСЬКОГО КОМСОМОЛУ

Ленінський Комсомол був і лишався молодим резервом нашої революції. Десятки й сотні тисяч найкращих представників молодого робітничо-селянського покоління виховалися в лавах Комсомолу. Вони загарувались по-революційному і вплили до нашої партії, до наших рад, до наших профспілок, до нашої Червоної армії, до нашої Червоної флотії, до нашої кооперації, до наших культурних організацій — на зміну старої гвардії більшовиків.

Комсомолові вдалося це важке завдання, бо він провадив свою роботу під керівництвом партії. Він умів сполучити свої діяльність ленінської на вчення з повсякденною практичною роботою. Він умів виховувати молоде покоління робітників і робітниць, селян і селянок у дусі інтернаціоналізму. Він умів знайти спільну мову між старими й молодими ленінцями, між старою й молодого гвардією. Він умів підкорити всю свою роботу інтересам диктатури пролетаріату й перемогти соціалістичного будівництва. Лише тому пощастило Комсомолові високо тримати прапор Леніна.

Будемо сподіватися, що Комсомолові пощастить виконати й надалі свій обов'язок перед нашім і міжнароднім пролетаріатом.

Двохмісячній резерву Всесоюзної Комуністичної Partії, ленінському Комсомолові — привітань. Хай живе комсомольське плем'я!

П. Сталін.

ПІСЛЯ ЛЬВІВСЬКОГО ПОГРОМУ.

"Пся креф — не обмивається".

НА ЗЕМЛЯХ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

ПОЛЬСЬКИЙ СОЦІАЛ - УГОДОВЕЦЬ ПРО ЛИСТОПАД 1918 РОКУ.

Цими днями у Львові вийшли з друку спогади провідника львівської організації ППС, інженера Артура Гавснера, під заголовком "Листопад 1918 року". Як повідомляють із Львова, ці спогади можуть бути за класичний зразок ставлення польських соціал-угодів до українського питання. Слова "дичина", "найдикишний елемент" та подібні епітети здібаються на кожній сторінці для означення українських трудящих і революційного повстання 1-го листопада 1918 року. Характеристичне є й те, що книжку видає львівська профспілка залізничників, яка перебуває під впливом ППС.

ТЕРОР НА ЗАХ. УКРАЇНІ.

Всі західно-українські часисли переповнені відомостями про труси й арешти, що відбувалися й далі відбуваються у Львові й по всіх повітах Східної Галичини. Трусуть просвітні, господарчі та інші установи, читальні, кооперативи, "Луги", "Соколи" то-що, а також приватні приміщення українців. Найбільше арештів і трусів зроблено перед днем 10. листопада; тоб-то перед офіційним святом польської держави. Поліція скрізь шукала зброї, копала ями, перевертала гній то-що.

Всі в'язниці повнісінькі з'арештованих. Списків їх не подають навіть у часописах, бо, як пише "Праця": "Наша газета замала, щоб усе це відмістити на 4-ох сторінках. Легче було-б дати списки українців, що не заарештованих, або тих, у кого не було трусів". У зв'язку з новим терором на території Західної України сталися зміни в складі місцевої влади: усунуто львівського директора поліції Райлендера, переведено команданта поліції Новодворського, шефа слідчого уряду Лозинського та інші за те, що були замало "спренижисті" (спиритні) підчас останніх подій у Львові.

Польське шовіністичне громадянство також продовжує терор над українцями — вибиває шибки по читальнях, народних будинках і в приміщеннях окремих осіб. Далі б'ють студентів, найбільше за те, що вони носять українські шапки, відзнаки та прилюдно розмовляють українською мовою. У Тарнополі побито гімназистів Греха, Дзюбинського, Бузку, Лемця, Ковальчука та інших.

ТРУСИ НА ПОКУТТІ.

Львівська преса пише, що польська держава поліція зробила поголовні труси в домах українських інтелігентів та в свідоміших селян у городянському й богородчанському повітах.

"СНЕП ШАТС".

ТАК ВОНО ТАКИ І Є.

Звичайний ремісник, чи робітник, член робітничої організації, заощадить собі кілька соток, чи навіть пару тисяч долларів з своєї щоденної зарплатні й поступає так, як йому дозволяють його матеріальні обставини. Один купує кілька акрів землі, щоб мати на старші літа сяке-такє забезпечення, другий позичає на моргеджі, щоб дістати більший процент, інший буде собі гарну хату, купує дорогі меблі, найновішої моди автомобіль і таке інше.

Кожний поступає з своєю маленькою "надвишкою" так, як він розуміє, як йому диктує його життєві обставини. Чоловік тяжко працював цілі роки, часом не додавав, не досипляв, щоб лише зложити пару соток долларів, отже, коли прийшов для него слухний час, так має право хоч трохи прожити "люксусовим" життям.

Але не так справа мається з провідником робітничої організації.

Йому організація платить двадцять, двадцять п'ять, чи тридцять долларів тиждень, він мусить найбільше на все давати, бо він лідер, а решту має проісти.

І то лише проісти.

Бо побачить хтось його, що вийшов з театру? — Ади, по театрах ходити! Або з банку? — Має в банку гроші! — Як мешкає в рентованім приміщенні, то лише питають скільки він за рент платить, а як купити на виплат якусь маленьку хату, щоб було де мешкати родині, то лише шепоті.

— Знаєте, що я чув? — Що? — Так той... купив хату!... — Неможе бути. — Правда. — Не вірте! — А може треба й вірити? — Можливо.

Навіть і вірити не можна, що товариш купив собі хату. Провідник робітничої організації має мешкати в рентованім.

Так воно таки і є. Багато з нас не можуть помістити в своїх головах, що й передовому працівникові робітничої організації вільно так само, як першому ліпшому робітникові, мати власну хатину, власну фарму, автомобіль і все інше потрібне, як лише той провідник може зі своєї зарплатної плати заощадити на такі самі "люксуси", на які має змогу не один робітник.

Драпака.

П'ЯТА КОНВЕНЦІЯ РОБІТНИЧОГО ЗАПОМОГОВОГО ТОВАРИСТВА.

До Відділів і Членства Робітничого Запомогового Товариства.

Дорогі Товариші і Товаришки! Оцим повідомляємо Вас, що Головний Заряд Р.З.Т. вирішив на своєму останньому засіданні 5-го грудня 1928 р., що П'ята Конвенція Робітничого Запомогового Товариства відбувається в четвер, п'ятницю і суботу, 7, 8 і 9. лютого 1929 р., в салі Українського Робітничого Дому у Вінніпегу, з наступною програмою:

1. Відкриття Конвенції.
2. Вибір верифікаційної комісії, провірення уповноважень делегатів і звіту комісії.
3. Вибір президії і секретарів Конвенції.
4. Вибір комісії: контрольної, статутної, організаційної, освітньої, пресової, прийомової і просьб та скарп.
5. Звіт Головного Заряду.
6. Звіт секретаря-скарбника Головного Заряду.
7. Звіт контрольної комісії Головного Заряду.
8. Звіти делегатів про положення відділів на місцях.
9. Засідання комісії.
10. Звіти і пропозиції комісії, дискусії над ними і ухвали.
11. Справа приюту-сиротинця.
12. Всякі ухвали на добро організації.
13. Вибір Головного Заряду.
14. Закриття Конвенції.

Всякі пропозиції, сугестії, просьби, скарги й зажалення до Конвенції, як також уповноваження делегатів, просьби присилати на письмі на адресу секретаря-скарбника Головного Заряду, найпізніше на кілька днів перед Конвенцією.

Про право представництва глядіть параграфи статута: 65-ий, 66-ий і 67-ий і відповідно пошуйте.

Головний Заряд закликає всі Відділи і членство обговорити всі справи й пропозиції, що виринади підчас іраці нашої організації в останньому році і які треба вирішити на П'ятій Конвенції і подати на письмі свої вирішення під увагу Конвенції. В цей спосіб допоможемо успіхові Конвенції і дальшому розвиткові нашої організації.

З товаришским привітом, За Головний Заряд Робітничого Запомогового Товариства: С. Хвалібога, голова. О. Хоміцький, секретар.

Товаришу Робітнику! Не забувай, що твоя одинока газета в Канаді — "Українські Робітничі Вісті" — видється лише за твої гроші і інших таких самих, як ти. Памятай, що твоя газета від нікого не надіється помочі, лише від тебе. Тому прийдіть передплата і скільки зможеш на пресовий фонд, а цим сповниши свій найголовніший обов'язок!

РОБІТНИЧЕ СВАТЮ У ВЕНКУВЕР, Б. К.
НА ДАЛЕКОМУ ЗАХОДІ КАНАДИ, НАД ТИХИМ ОКЕАНОМ, В МІСТІ ВЕНКУВЕРІ УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ ЗБУДУВАЛИ УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ ДІМ!
В СУБОТУ Й НЕДІЛЮ, 29. І 30. ГРУДНЯ відбудеться СВАТЮЧНЕ ЙОГО ВІДКРИТТЯ.
ДРАМГУРТКОМ ВИДІГРАЄ З ТОЇ НАГОДИ В СУБОТУ, 29. ГРУДНЯ 1928 РОКУ ВИДОМУ ДРАМУ В 5-ОХ ДІЯХ М. ІРЧАНА ДВАНАЦЯТЬ.
В НЕДІЛЮ ВЕЧЕРОМ 30-ГО ГРУДНЯ ВІДБУДЕТЬСЯ КОНЦЕРТ-МІТІНГ.
На мітіну промовлятиме представник Ц.В.К. ТурФіт тов. Іван Навітський, який недавно вернув із старого краю, куди він їздив дістати допомогу жертвам поєні. Тов. Навітський розкаже нам про життя наших братів в Галичині, Буковині й на Рад. Україні.
Ми клемо всіх українських робітників і робітниць Венкуверу й околиці прибути на свято громадо, а всі доконали організації просимо прислати своїх делегатів. Прибувайте, товариші, а товаришки, на це велике свято численно! Перекажіть про него своїм знайомим.
ВСТУП НА ПРЕДСТАВЛЕННЯ ДЛЯ ДОРОСЛИХ 75 ЦЕНТИВ, ДЛЯ ДІТЕЙ ВИЩЕ 12 РОКІВ ..... 15 ЦЕНТИВ.
ПОЧАТОК ОБОХ ПІДПРИЄМСТВ ТОЧНО В 8-ЙЙ ГОД. ВЕЧЕРОМ.
Від понеділка, 31. грудня 1928, до п'ятниці, 4. січня 1929 відбудеться в новім Укр. Роб. Домі ВЕЛИКИЙ БАЗАР. Приходіть громадо кожного вечера! Кличте своїх знайоми!

СПЕЦІАЛЬНЕ ВИДАННЯ "ЙОНГ ВОРКЕРА"
Замовляйте спеціальне видання на 6 сторін англійського часопису "Йонг Воркер", присвячене кампанії проти будівляння кружків. Зміст спеціального числа такий:
KING'S DESTROYERS (CARTOON) "EPIPONY"
FIGHT THE NAVY LEAGUE OSCAR RYAN
C.I.P. ELECTION YOUTH DEMANDS JOE SILVER
FIFTH CONGRESS OF THE Y.C.I. J. L. FARREY
KNIGHTS OF THE KANADIAN KRISTIAN KRUSADE THE EDITOR
WHERE DOES TROTSKYISM LEAD TO? THE BUCK
NEW FORMS OF YOUTH WORK IN TRADE UNIONS SAM CARR
CAPITALIST SPORTS AND COMING WAR G. ANDREWS
PIONEER CONVENTION DRAWS NEAR C. MARRIOTT
News—Industry—Stories—Cartoons—Sports—Etc.
Передплата на рік 50 центів. — Поодиноке число 5 центів.
Замовлення босилайте на адресу:
THE YOUNG WORKER
Room 20, Athena Bldg., 163½ Church St., Toronto, Ont.
УВАГА! РОБІТНИКИ ТОРОНТО! УВАГА!
В НЕДІЛЮ, 30. ГРУДНЯ, В ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ відбудеться В АЛГАМБАРА САЛІ, 450 СПЛАДІНА УЛ. ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ з нагоди першої конвенції. Промови з-поза міста, гра, танці, оркестра й ин. Приходіть громадо! Кличте знайоми!